

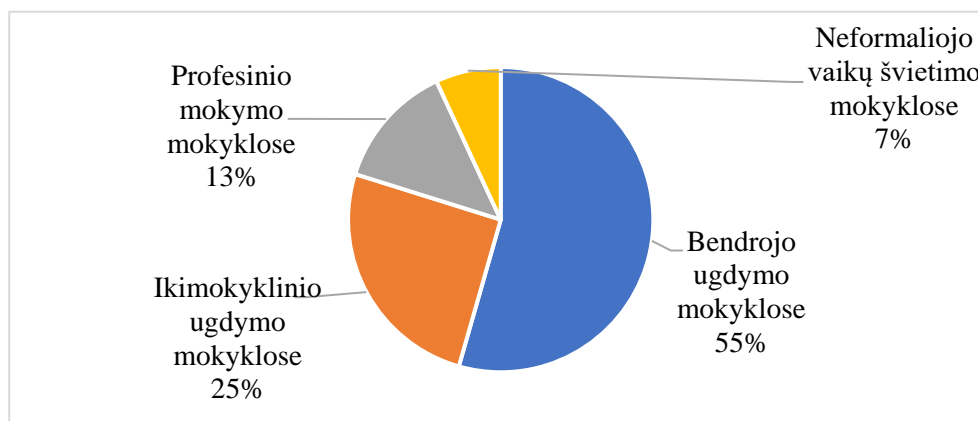
Marijampolės savivaldybė

Marijampolės savivaldybės pedagoginių darbuotojų kvalifikacijos tobulinimą vykdo Marijampolės Meilės Lukšienės švietimo centras (toliau – Centras)¹.

2021–2022 m. m. Marijampolės savivaldybėje dirbo 1 190 pedagoginių darbuotojų, iš jų 635 (55 proc.) – bendrojo ugdymo, 293 (25 proc.) – ikimokyklinio ugdymo, 161 (13 proc.) – profesinio mokymo, 101 (7 proc.) – neformaliojo vaikų švietimo įstaigose (žr. 1 pav.). Pastaruosius keletą metų savivaldybės pedagoginių darbuotojų skaičius kinta mažai, tačiau jų šiek tiek mažėja bendrojo ugdymo įstaigose (5 %) – 2019–2020 m. m. savivaldybės bendrojo ugdymo įstaigose dirbo 684 pedagoginiai darbuotojai, 2020–2021 m. m. – 645, bet daugėja profesinio mokymo ir neformaliojo ugdymo įstaigose.

1 pav. Daugiausia pedagoginių darbuotojų dirbo bendrojo ugdymo įstaigose

Pedagoginių darbuotojų skaičiaus pasiskirstymas pagal mokyklų tipus (procentais)

2022 m. Centras vykdė 25 ilgalaikes (ne mažiau kaip 40 val. trukmės) pedagogų kvalifikacijos tobulinimo (toliau – PKT) programas (toliau – Programos) pagal Valstybinių ir savivaldybių mokyklų vadovų, jų pavaduotojų ugdymui, ugdymą organizuojančių skyrių vedėjų, mokytojų ir pagalbos mokiniui specialistų 2020–2022 metų kvalifikacijos tobulinimo prioritetus. Jose dalyvavo 1 683 pedagoginiai darbuotojai (žr. 1 lentelę).

Palyginti su praėjusiais metais, matyti, kad savivaldybėje aktualiausios išliko prioritetai *Kompetencijų, reikalingų veiksmingai ugdyti skirtingų ugdymosi poreikių turinčius mokinius, tobulinimas* atliepančios Programos. Be to, praeitais metais ypatingas dėmesys buvo skirtas prioriteto *Kompetencijų tobulinimas įgyvendinant šiuolaikinį ugdymo / mokymo turinį* kryptčiai *Skaitmeninio raštingumo tobulinimas*, o šiais metais Programų pagal šią kryptį vykdyta gerokai mažiau, didesnis dėmesys skirtas kitai šio prioriteto kryptčiai – *Į mokymąsi orientuotos vertinimo kultūros auginimas*. Po vieną Programą abejus metus vykdyta pagal prioriteto *Vadovavimo ir lyderystės ugdymo / mokymo procesui ir švietimo įstaigai kompetencijų tobulinimas* kryptį *Mokyklos bendruomenės telkimas įgyvendinant įtraukties principą švietime*. Pagal kitas dvi šio prioriteto kryptis vykdyta po vieną Programą: 2021 m. – pagal kryptį *Gebėjimų priimti sprendimus, grįstus duomenimis, stiprinimas*, o 2022 m. – pagal kryptį *Lyderystės ugdymui ir mokymuisi stiprinimas*.

¹ Prieiga internete <https://mmlsc.lt>.

1 lentelė. Daugiausia Programų vyko pagal prioritetą *Kompetencijų, reikalingų veiksmingai ugdyti skirtingų ugdymosi poreikių turinčius mokinius, tobulinimas*

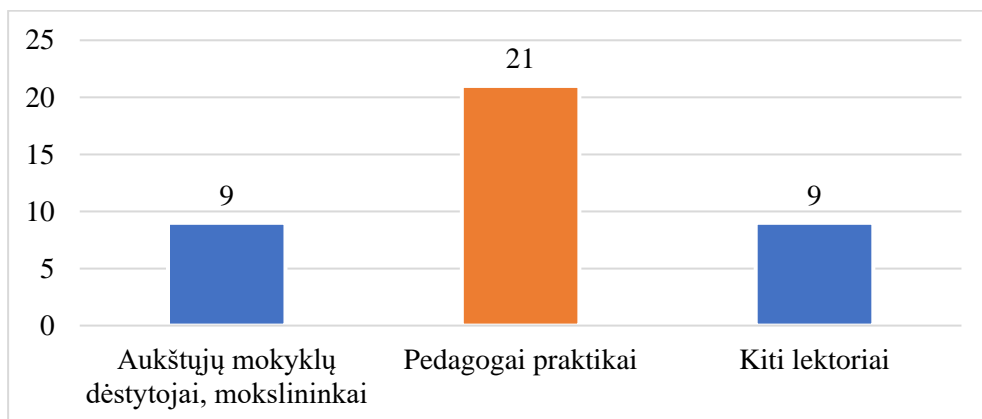
Vykdytų Programų ir dalyvių pasiskirstymas pagal prioritetus

Prioritetas / prioriteto kryptys	Vykdytų Programų skaičius	Vykdytų Programų dalyvių skaičius
Kompetencijų tobulinimas įgyvendinant šiuolaikinį ugdymo / mokymo turinį	9	716
Skaitmeninio raštingumo tobulinimas	6	374
Į mokymąsi orientuotos vertinimo kultūros auginimas	3	342
Skaitymo gebėjimų ugdymas visose ugdymo srityse	–	–
Kompetencijų, reikalingų veiksmingai ugdyti skirtingų ugdymosi poreikių turinčius mokinius, tobulinimas	14	915
Mokinio skirtubių suvokimas, atpažinimas ir panaudojimas siekiant jo pažangos	7	460
Bendradarbiavimo gebėjimų, reikalingų ugdyti ir teikti reikalingą švietimo pagalbą ir paslaugas, tobulinimas	7	455
Vadovavimo ir lyderystės ugdymo / mokymo procesui ir švietimo įstaigai kompetencijų tobulinimas	2	52
Lyderystės ugdymui ir mokymuisi stiprinimas	1	33
Gebėjimų priimti sprendimus, grįstus duomenimis, stiprinimas	–	–
Mokyklos bendruomenės telkimas įgyvendinant įtraukties principą švietime	1	19
Iš viso:	25	1 683

Rajono pedagoginiai darbuotojai, dalyvavę įgyvendinant Programas ir plėtoję savo profesines kompetencijas, turėjo galimybę mokytis kartu su pedagogais praktikais, mokslininkais ir kitais lektoriais (psichologais, sveikatos specialistais ir pan.). Duomenys rodo, kad 2022 m. virš 53 proc. (21 asmuo) lektorių buvo kviestiniai pedagogai praktikai.

2 pav. Prioritetines Programas dažniausiai įgyvendino pedagogai praktikai

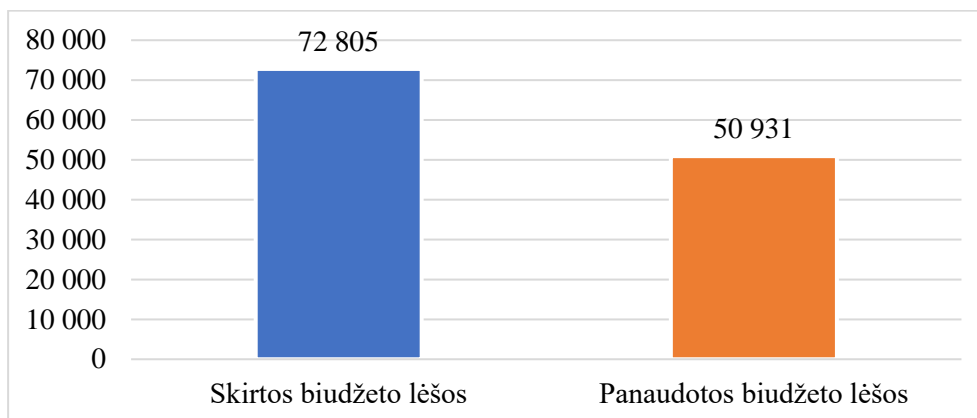
Programas pagal prioritetus įgyvendinę (vykdę) lektoriai

Pedagoginių darbuotojų kvalifikacijai tobulinti savivaldybėje 2022 m. panaudota didžioji dalis PKT skirtų lėšų (žr. 3 pav.). 2022 m. lėšų skirta panašiai kaip ir 2021 m., bet 2022 m. jų panaudota daugiau nei 2021 m. (63 proc.).

3 pav. Iš skirtų biudžeto lėšų mokytojų ir kitų ugdymo procese dalyvaujančių asmenų kvalifikacijai tobulinti panaudota 70 proc.

Biudžeto lėšos, tenkančios pedagogų kvalifikacijai tobulinti (eurais)

Kvalifikacijos tobulinimo galimybių užtikrinimas savivaldybėje

(pagal interneto svetainės puslapių apžvalgą, atliktą 2023 m. vasario–gegužės mėn.)

PKT Marijampolės savivaldybėje vykdomas remiantis nacionaliniais dokumentais, vidiniais Centro dokumentais. Vienas iš jų – Marijampolės savivaldybės neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi bei mokymosi visą gyvenimą plėtros veiksmų planas, kuris dar nėra atnaujintas.

Informacija apie PKT Programas ir mėnesio veiklos planai skelbiami Centro interneto svetainėje, naujienlaiškiai ir papildoma informacija apie įgyvendinamas PKT Programas siunčiami ugdymo įstaigoms.

Kai kurios kvalifikacijos tobulinimo Programos skirtos ugdymo įstaigų pedagogų bendruomenėms, kitos – dalykų mokytojams ir švietimo pagalbos specialistams. Programų vykdymo vieta ir laikas derinami su mokyklos vadovais, atsižvelgiant į pamokų tvarkaraščius; stengiamasi sudaryti kuo palankesnes sąlygas pedagoginiams darbuotojams dalyvauti ilgalaikėse kvalifikacijos tobulinimo Programose.

2023 m. Centro svetainėje pateikiamas kiekvieno mėnesio veiklų planas, jame, be kvalifikacijos tobulinimo Programų renginių, skelbiami ir kiti specializuoti renginiai. Veiklų plane šalia renginių pavadinimų dar nurodomi jų lektoriai, tikslinė grupė, renginio vieta ir data, registracijos nuoroda, bet pasigendama informacijos apie renginio trukmę. Jei Programa ilgalaikė ir susideda iš modulių, tai nurodoma renginio pavadinimo skiltyje. Prioritetinės 2023–2025 m. kvalifikacijos tobulinimo sritys prie Programos nenurodomos. Be ilgalaikių PKT renginių, dar organizuojami kursai, trumpalaikiai seminarai, paskaitos, konferencijos, atviros pamokos, pedagogų ir jų ugdytinių darbų parodos, edukacinės išvykos ir kitokio pobūdžio renginiai, kuriuose Marijampolės savivaldybės ir apskrities bei kitų savivaldybių pedagogai tobulina profesines ir bendrąsias kompetencijas. Drauge su pedagogais mokymosi veiklose ir kituose renginiuose dalyvauja ir Marijampolės savivaldybės mokiniai. Centro mėnesio renginių planuose yra ir PKT renginių, skirtų **ugdymo turinio atnaujinimui** (toliau – UTA).

Atskirai skelbiamos PKT Programos, tarp kurių ir Programos, skirtos UTA įgyvendinimui.

Centro svetainėje yra atskira skiltis, skirta UTA, kur skelbiamas pasirengimo diegti atnaujintą ugdymo turinį savivaldybėje veiksmų planas, taip pat apklausos kokybinė analizė ir kita naujausia su tuo susijusi informacija iš Švietimo portalo www.emokykla.lt, NŠA svetainės ir *YouTube* kanalo, susiję leidiniai ir Centre vykdytų renginių medžiaga.

Pagalba pedagogams ir ugdymo įstaigoms teikiama rengiantis ne tik UTA diegimui, bet ir įtraukiamam ugdymui, vyksta informaciniai seminarai švietimo pagalbos institucijų darbuotojams ir savivaldybių dalykų mokytojų metodinių būrelių pirmininkams, informacija skleidžiama

metodiniuose pasitarimuose, savivaldybės ugdymo įstaigose organizuojamuose specialiosios pedagogikos ir specialiosios psichologijos kursuose.

Plėtojant pedagogų kompetencijas, koordinuotai teikiama pagalba vaikams ir jų tėvams, vykdoma įvairių priklausomybių prevencija, įgyvendinami savivaldybės biudžeto lėšomis finansuojami projektai.

Registracija į renginius vykdoma elektroninėje renginių registracijos sistemoje *Semiplius*.

Remiantis Centro veiklos duomenimis, atsispindinčiais interneto svetainės puslapiuose, matyti, kad siekiama sudaryti galimybes pedagoginių darbuotojų bendrosioms ir profesinėms kompetencijoms ugdyti.

PKT poveikis ugdymo kokybei

Vadovaujantis Savivaldybės ir Centro pateiktais duomenimis, galima teigti, kad Marijampolės savivaldybė vykdo tikslingą PKT stebėseną, siekdama geresnės ugdymo kokybės.

Anketavimo būdu (virtualioje anoniminėje anketinėje apklausoje) **renkama grįžtamoji informacija** iš PKT renginių dalyvių ir lektorių. Apklausos duomenys rodo, kad mokymų dalyviai įgytas žinias taiko savo veiklose, dalijasi informacija su kolegomis, bet labai mažai – su mokyklos administracija ar vadovu. Mokyklų metodinėje taryboje aptariama, kaip seminaruose įgytą patirtį ir žinias pedagogai pritaiko savo darbe. Be jau minėto anketavimo, dar vykdoma žodinė apklausa, individualūs pokalbiai su mokytojais ir švietimo įstaigų vadovais.

Pateikti duomenys rodo, kad pastebimas PKT poveikis mokinių pasiekimams ir pažangai – kuo daugiau mokytojas investuoja į savo profesinę pažangą, tuo efektyvesni tampa jo mokymo metodai. Tai turi tiesioginį poveikį mokinių akademiniam rezultatams ir motyvacijai.

Kryptingai, pagal šalies ir rajono pedagogų kvalifikacijos tobulinimo prioritetus ir mokyklų poreikį vykdomas pedagogų kvalifikacijos tobulinimas daro **poveikį ir savivaldybės mokyklų, kaip organizacijų, pažangai**. Po dalyvavimo PKT renginiuose stiprėja mokytojų bendradarbiavimas organizacijos viduje, taip pat efektyvėja bendradarbiavimas tarp mokytojų, administracijos ir tėvų, o tai padeda kurti stipresnę ir produktyvesnę mokyklos bendruomenę.

Rekomendacijos

Atsižvelgiant į pateiktus duomenis, *siūloma*:

- savivaldybės lygmeniu daugiau dėmesio *skirti* PKT stebėsenai, *analizuojant*, ar mokymosi patirtis ir dalyvaujant PKT Programose pedagogų išplėtotos kompetencijos perkeliama į praktiką;
- glaudžiau *bendradarbiaujant* su savivaldybės mokyklomis, *įtraukiant* vadovus, metodinius būrelius ir (ar) kitus bendruomenės narius, *stiprinti* PKT renginiuose dalyvavusių pedagogų motyvaciją taikyti mokymosi patirtį;
- *patikslinti* svetainės puslapius, atnaujinant aktualius dokumentus / medžiagą (nacionalines prioritetines 2023–2025 m. kvalifikacijos tobulinimo sritis, veiklos rezultatus, metodinės tarybos sudėtį, neformaliojo suaugusiųjų švietimo veiklų planus ir pan.);
- *efektyviau panaudoti* PKT skiriamas lėšas (panaudota 70 proc.).